

(יז) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־נֹחַ זֹאת אֹת־הַבְּרִית אֲשֶׁר
הִקְמַתִּי בֵּינִי וּבֵין כָּל־בְּשָׂר אֲשֶׁר עַל־הָאָרֶץ:
כִּי־זֹאת אֹת־הַבְּרִית • הִרְאֶהוּ הַקֶּשֶׁת, וְאָמַר לוֹ: הִרי הָאוֹת שְׁאֲמַרְתִּי.

♦ יום שישי ג' מרחשון ♦

(יח) וַיְהִי־וַבְּנֵי־נֹחַ הַיְצְאִים מִן־הַתְּבֹהַה שֵׁם וַחַם וַיִּפֹּת
וַחַם הוּא אָבִי כְנַעַן:
יח ויהו בני נח די נפקו מן תבואת שם וחס
ויפת וחס הוא אבוי דכנען:

כִּי־זֹאת וַחַם הוּא אָבִי כְנַעַן • לָמָּה הֶעֱרַף לוֹמַר כָּאן? לִפִּי שֶׁהַפְּרָשָׁה עֲסוּקָה וּבָאָה בְּשִׁכְרוּתוֹ שֶׁל נֹחַ, שֶׁקָּלַקַּל
בָּהּ חָם וְעַל־יָדוֹ נִתְקַלַּל כְּנַעַן, וְעַד־כֵּן לֹא כָּתוּב תּוֹלְדוֹת חָם וְלֹא יִדְעֵנוּ שֶׁכְּנַעַן בְּנוֹ. לִפְיָךְ, הֶעֱרַף לוֹמַר כָּאן:
"וַחַם הוּא אָבִי כְנַעַן".

(יט) שְׁלֹשָׁה אֱלֹהִים בְּנֵי־נֹחַ וּמֵאֵלֶּה נִפְצָה כָּל־הָאָרֶץ:
(כ) וַיַּחֲלֵ נֹחַ אִישׁ הָאֲדָמָה וַיִּטַּע כָּרֶם:
יט תלתא אלין בני נח ומאלין אתבדרו כל
ארעא:
כ ושרי נח גבר פלח בארעא ונציב פרמא:

כִּי־זֹאת וַיַּחֲלֵל • (בראשית רבה) עֲשֵׂה עֲצֻמוֹ חֲלִין, שֶׁהִיָּה לוֹ לְעֶסֶק תְּחִלָּה בְּנִטְעֵה אַחֲרָת. אִישׁ הָאֲדָמָה • אֲדוּנִי
הָאֲדָמָה, כְּמוֹ (רות א): "אִישׁ נַעֲמִי". וַיִּטַּע כָּרֶם • כְּשֶׁנִּכְנַס לַתְּבֹהַה הַכְּנִיס עִמּוֹ זְמוּרוֹת וַיַּחֲרִי תְּאֲנִים (בראשית
רבה) ♦

(כא) וַיִּשְׁתֶּה מִן־חַיִּין וַיִּשְׁכַּר וַיִּתְגַּל בַּתּוֹךְ אֶהְלֶה:
כא וישתי מן חמר ורוי ואתגלי בגו
משכנה:

כִּי־זֹאת וַיִּתְגַּל • לְשׁוֹן וַיִּתְפַּעַל. אֶהְלֶה • אֶהְלֶה כְּתִיב, רָמַז לְעֲשֵׂרֶת הַשְּׁבֻטִים שֶׁנִּקְרְאוּ עַל שֵׁם שׁוּמְרוֹן, שֶׁנִּקְרְאוּ
אֶהְלֶה, שְׁגִלוֹ עַל עֶסְקֵי חַיִּין, שֶׁנֶּאֱמַר (עמוס ו): "הַשּׁוֹתִים בַּמְזֻרְקֵי יַיִן".

(כב) וַיֵּרָא חָם אָבִי כְנַעַן אֶת עֲרוֹת אָבִיו וַיַּגִּד
לְשֵׁנֵי־אָחִיו בַּחוּץ:
כב וירא חם אבוי דכנען ית עריתא
דאבוי וסוי לתרין אחויי בשוקא:

כִּי־זֹאת וַיֵּרָא חָם אָבִי כְנַעַן • (בראשית רבה) זֶשׁ מֵרַבּוֹתֵינוּ אוֹמְרִים: כְּנַעַן רָאָה וְהִגִּיד לְאָבִיו, לְכַף הַזֶּכֶר עַל הַדְּבָר
וְנִתְקַלַּל. וַיֵּרָא אֶת עֲרוֹת אָבִיו • זֶשׁ אוֹמְרִים: סָרְסוּ (סנהדרין ט), וַיֵּשׂ אוֹמְרִים: רַבְעוּ (בראשית רבה) ♦

(כג) וַיִּקַּח שָׁם וַיִּפֹּת אֶת־הַשְּׂמֹלָה וַיְשִׁימוּ עַל־שִׁכְמָם
שְׁנֵיהֶם וַיִּלְכוּ אַחֲרָנִית וַיַּכְּפוּ אֶת עֲרוֹת אֲבִיהֶם
וּפְנֵיהֶם אַחֲרָנִית וְעֲרוֹת אֲבִיהֶם לֹא רָאוּ:
כג ונסיב שם ויפת ית כסותא ושויו על פתח
תרניהון ואזלו מחזרין וחקפוי ית עריתא
דאבוי ונאפיהון מחזרין ועריתא דאבוי ונא
לא חזו:

כִּי־זֹאת וַיִּקַּח שָׁם וַיִּפֹּת • אֵין כְּתִיב 'וַיִּקַּחוּ' אֶלָּא "וַיִּקַּח" (סנהדרין ט), לְמַד עַל שֵׁם שֶׁנֶּאֱמַר בְּמִצְוָה יוֹתֵר מִיִּפֹּת,
לְכַף זְכוּ וּבְנֵי לְטִלִּית שֶׁל צִיצִית, וַיִּפֹּת זָכָה לְקַבּוּלָה לְבָנָיו, שֶׁנֶּאֱמַר (יחזקאל לט): "אֲתָן לְגוֹג מְקוֹם־שֵׁם קְבֹר",
וַחַם שֶׁבָּזָה אֶת אָבִיו, נֶאֱמַר בְּזֻרְעוֹ (ישעיה ב): "כֵּן יִנְהַג מִלֶּךְ־אֲשׁוּר אֶת שְׂבִי מִצְרַיִם וְאֶת־גְּלוֹת פּוֹשׁ, נְעָרִים
וַיִּקְנִים עָרוֹם וַיַּחֲפּוּ וַיַּחְשׁוּפִי שֵׁת וְגו'". וּפְנֵיהֶם אַחֲרָנִית • לָמָּה נֶאֱמַר פַּעַם שְׁנֵי־הָאָדָם? מְלַמֵּד שֶׁכְּשֶׁקְּרָבוּ אֶצְלוֹ
וְהֶעֱרָכוּ לְהַפֵּךְ עֲצָמָם לְכַסּוֹתוֹ, הִפְכוּ פְּנֵיהֶם אַחֲרָנִית.